

SZLOBODNA REICS
(FREE WORD)

SZLOVENSZKE NOVINE
WINDISH NEWS
720 EAST 4th STREET, BETHLEHEM, PA.
Phone 4912

SZHÁJA SZKSI PÉTEK — PUBLISHED EVERY FRIDAY

Editors: Kalman Banko & Stephen Banko, Reditela

Business Manager, Louis J. Bugel

NAPREJPLÁCSATI CEJNA		SUBSCRIPTION RATES	
Na edno leto	\$1.50	For one year	\$1.50
Vu Europo	\$3.00	To Europe	\$3.00

Obecsanya Zemla

Z biblinske histórie známo, ka je Boug Abrahámi za oblounanye nyegovoga postenoga i bogabojčesega zsvlejnaja edno lejpo, zmédom i z mlejkom oblejáno zemlou obecsav, na stero gda gaje vóprpelao, nyemi je pravo od nyé: Zgledni sze okouli, tou zemlou, stero vidis, tebi dam i tvojeni odvejtki na vsze vóke. Tá zemla sze je tak zváia: Kanaán.

Za etakso, zmédom i zmlajkom oblejáno, za etakso obecsanya zemlou drzsíjo, nasi vu sztárom krají zsvlonesi prijátele i zslájta dnezs den Amerkio. Szkoro neminé den, ka bi edne, ali drúge novine nam od toga nej prineszle glász, ka szo edncuk eti, drúgous tam, pá edno, po skzrivni potáj lúdsztvo esziszprávlajones bando odkrili doli, stera banda je od vszákoga eszi szprávlenoga esloveka vecs sztou i dosztakrát jezéro dollárov vzela gon za tiszto krátko pout, ka ga je eti, znissterne szousztedno drzséic prejk határa pripelala.

Lúdje, ki sze na etakso negvísno i jáko prevees nevárno pout genejo, najveeskrat cejlo szvojo od ocsákov herbano vrejdmoszt vu pejnze denejo, naj szamo szo mogoucsi vu Amerko priditi. Nibakim szo z zvezecasz posztécsi, ka rojzszto zdravov kouzsov prijede, prejk na eto zemlou, ali ka je táksemi esloveki amerika vrejdna, ki sze eti szkoro vszgdár ogibati i skzrivati more i prevedno sze kak pregányana díjvácsina esítli, ár nevej vu steroj vóri zná vdariti nadnyega visisa oblászt inoga neszmileno vóprezsené od etec, nazáj na nyegovo rojzszto zemlou.

Od kak doszta etaksi vópregnáni nam dájo novine glász, ka nazáj vu szvoj rojzszni krají pridoucsi z prázne rouke neurejo čuzze zsvíeti i z lsztvinov rokouv szí szkonesajó zsiésk, naj sze etoga szvejta navoule rejsíjo.

Keilko pa etaksi na határi, gde ga prejk szprávlajo zgúbi zsvlejnaje szvoje, ár ga sztrazsárje dolisztríjo. Csi pa ga tej vu rouke dobíjo, te ga vu vouzo lúdsíjo i po dugse mrosztiv túdi nazáj vu rojzszno domovino odposlejo, gde rávno tiszti surs esáka nanyega, kak je vise zsc právléno.

Jeil sze mí z-ete példo nemromo vesíti? Kak vnogo nasi szlovenszki bratov je túdi vu táksem mislejniji, gda misterno sztou, ali znábídti pár jezéro dollárov má, szí zse na tou miszli, ka de vu sztári krají sou, ár de ztej pejnnez tam lezzej szívo.

Etaksi sze nájvees krát prevees vkánijo, ár szí nezmsízíjo na tou, ka tam keoj od níkec nedé slo, szamo vszaki den vkraj; tak veikoga kotla pa nega z steroza bi voda nej szvalíjla naj háir szamo po rejtiki koplicaj esvápi zsnnyega, csi ga nisece nedé dolejvao.

Na eto gledoucs mámo zsvivo példo pred szebom, ár statisztika je vópokázala, ka z tej po skzrivni potáj notri priditi narnevc: szo vu ednom porednom procenti zse bili eti, szamo rávno eto nepremisleno racunanye je na dígnoilo na tou, ka szo pred pár lejtni domou odíjshi, od stercé pa

SZLOVENSZKA LEJPA KRAJINA

Szlovenszka lejpa krajina, Dom ocsákov moji; Nigdár nebos pozáblena V dújsi szinouv tvoji. Bár mi dalecs szmo od tebe, Sztebom záto je Boug nebe, Nevegaj vu boji!

Zráka szrd je vkúp te zmouzs dzso, Tak szí, kak sztrtina; Bics bozsi te szejka grozno Sztára domovina! Kúga, tocsa te je zbjíla, Ka bos jejla, ka bos píjla? Nema krúha, vina.

V goutoj kúcsi szí miszli z dáj Na vrejmena blázna; Kravici?—nevejs, ka, ka dáj! Párma, klejt je prázna. Zsebka?—dna ti nezakriva, Moznýa?—ah!—ti je pesztniva, Tú je zima mrázna!

Jeli vesákas sze, ka zime Eti sztrasi mráki Minejio i "pomlad" pride V mlácsnom szunca tráki!! Ocsa nas! Ti nyej pomága! Nigdár vecs jo ni neszágaj Z sztrasnimi obláki!! P. S.

Nepozábte szí pristelati Szlovenszke Novine! Té novine pri ednoj szlovenszkoj hízis inezmíjo faliti.

CSTIMO SLOVENSZKE NOVINE!

MAJESTIC HOTEL
William Huk
Lasztník
600 E. 3rd Street
BETHLEHEM, PA.
Phone 3974

SZLOVENYE!

Vu potrejbcsini iscestie gori John J. Bartosa Real Estate and Insurance. Nyegova officia ja vu Wilbur Trust Banki.

TO JE EDNA GASZA (BANK) GDE SZE SZLOVENYE POSTENO VÓOBSZLÚZSÁVAJO.

Dobro pazite na eto meszto prísesztni keden!

Hisze, farme szlovenye nájráj kúpíjejo od A. E. Calloneja E. 4th Street Bethlehem, Pa.

CSTIMO SLOVENSZKE NOVINE!

Seséte meti gvant dobro zasíti? Prídite k szlovenszomi szabouli,

John Zakócsi

408 E. 3rd St.
BETHLEHEM, PA.
Zsoneygovim gvantom te naj bole zadovolni.

Zgúbleni

Eden jágerszki pesz bejli, pa velke zsúte lise má poszebi. Proszim vász, csi ga najdete, z-glászte na ete átrész:

H. P. Snell

637 Atlantic St.
Bethlehem, Pa.

CSTIMO SLOVENSZKE NOVINE!

OPOMINANYE!

SZLOVENC!

Trno doszta táksi lúdi jeszte, steri bole vórzejo vu táksi petleraj, steri od hizse do hizse idejo i neszjeo vrásztvo na trzstvo, líki pa vórzejo vu rédni tak zváni patent vrásztva apothekaj. Tej lúdje, steri vu tom petlerazhom vrásztvi vórzejo, szí na to nevejo zmsízli, ka si petlar dnezs eti i na drúgi den je zse vu drúgom vársi.

Tak komi je potrejbcsina na rédno tak zváno patent vrásztvo, tiszti sze naj obrné ponyé vu rédno meszto i tam túdi dob rédno blágo za rédno cejno. Szákisi szlovenec sto kmeni pride po kaksekoli blágo, jasz nyega i nyó rédno vó obszlízsim.

George Ezsol

855 E. 4th Street, Bethlehem, Pa.
Prejk od Vogrszke R. Kat. Cérkvi.)

Opominanye! Szlovenci!

Hizse i Farme Odáván

Tak csi szí seséte kúpti hizso, farmo, ali kaksekoli drúgo meszto za trzstvo pridte kmeni. Man meszta za szákse féle trzstva, tak túdi csi je komi potrejbno hotel meszto naj sze obrné kmeni.

NOUVE HRAME GORI POSZTÁVLAM

Nóve hizse gori posztávlam po naj falejsój cejni. Tak csi vám je potrejbno na peneze, ka szí seséte hizso kúpti, ali jo cimprati pridte kmeni.

SIFKÁRTE ODÁVAM

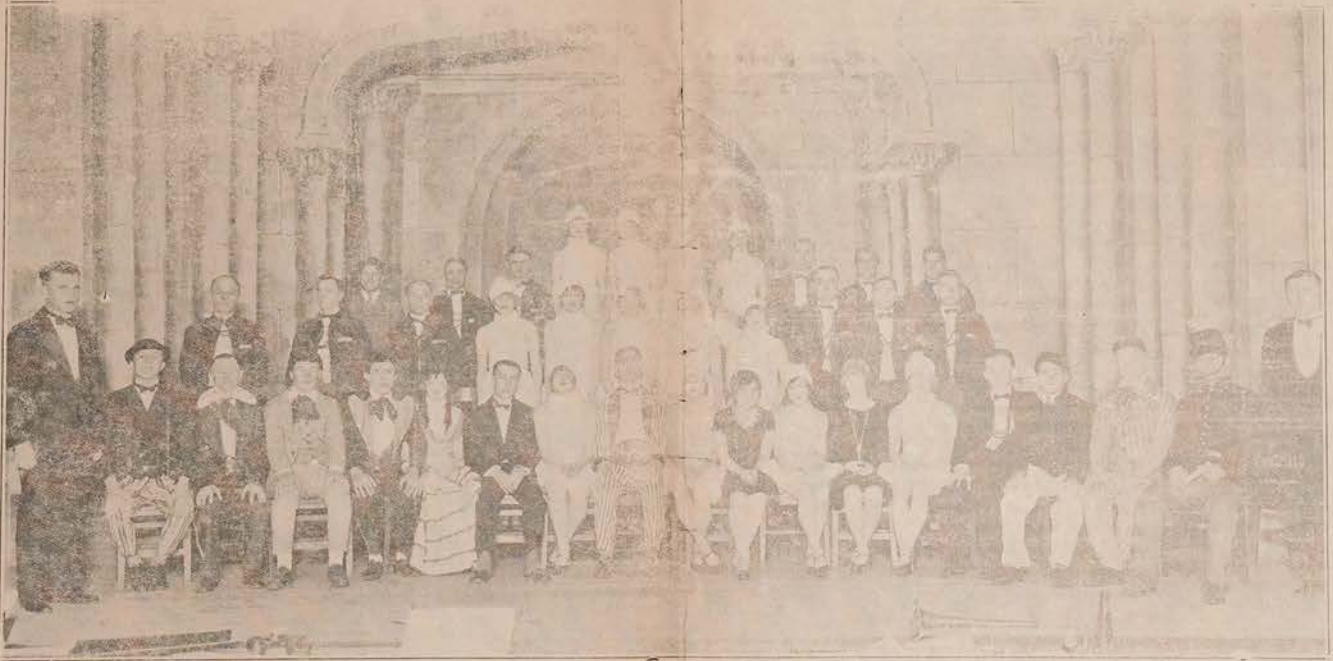
Na naj bókse léníje i hájové sifkárte odávam i szprávlam. Kogakoli vu sztári krají szprávim na naj bóksem hájóvi.

Tak túdi peneze posílám komakoli po naj bole rédnoj szákdenésnyoj cejni. — Szákisa féle dela vám oprávim znáj véksov pazlívostjov.

Louis Berger

R. F. D. No. 4,

ALLENTOWN, PA.

Národni Szokolov Mladenci do po vúzmi, áprilisa prve dni vu Quinn School-i edno lejo spilo dávali naprej, za stero sze zse escse rodni národi túdi brigajo.

NAZNÁNYE

Szlobodna Reics Reditelsztvo, szpostenyom naznánye dá estejocsim, ka ki szi sesé zapovedati Szlobodna Reics novine, naj szi je száksi zapovej i zrendeluje pri tej odszpodi imenivani ZAVÜPAVNIKAI. Tak csi szi ki od kaksega drúsga csloveka novine zrendeluje, steroga csloveka iména nega vu nasi zavüpvnikaj serégi, za tákse naprej plácislo szmo mi nej odgovorni.

Opominamo szákséga szlovenca, ka naj szi száksi szigdár te nyugto proszi, gda na novine naprej plácsa, tak csi bi jo nyemi pozábo nas zavüpvnik dati.

Tó je zdaj szákséga nasega zavüpvnika imé i átresz:

Palmerton, Pa.
DONCSE CZ JOZSEF

New Brunswick, N. J.
FLISZÁR IVÁN

Newark, N. J.
MEKICS JOZSEF

Perth Amboy, N. J.
KARDOS IVÁN

Elizabethport, N. J.
GOMBOCZ FERENCZ

Allentown, Pa.
BERGER LAJOS

Pageton, W. Va.
TÖRNAR JOZSEF

PRVO SZLOV.
BRATOVCSINE BE-
TÉZSNE POMÁGA-
JOCSE DRÚSTVO
VU AMERIKI.

Csesztnicke Maternoga Drústva
vu 1929. Leti.

Predszednik, Stephen A. Strauz.
Szekretár, Stephen Perfa.
Podszednik, George Doncse cz.
Pejneznik, J. J. Kertsmár.
Notáros, John Koczén.
Paznik, George Konkolies, Jr.
Racsune Poglédajocsi,

Frank Leposa.
John Kousz,
i Lajos Fliszár.
Zvóntoga
12 Direktorov.

BALLEK'S HOTEL

Gde sze dobijo
HIZSE, ZA VÓDATI,
na dni, ali kedne,

Stephen Ballek
Lasztnik

501 E. 4th Street
Bethlehem, Pa.
PHONE 478

SZLOVÉNCI

Gda de vam potrejbno na vlaszé rejzanye poiscite mené gori jazs vam vszigdar dobro delo napravim.

MIKE MERKLIN

615 E. 4th Street
BETHLEHEM, PA.

Vsze szlovenszke nase brate i sestere, kém szmo prvo numero Szlovenszki Novin poszlali, z-lúbéznostjov proszimo: naj plácsajo naprej i naj kak je mogoucse túdi notri poslejo Naprej plácsislo na nase novine. Naprej-plácsisla summa je \$1.50 na edno cejlo leto.

PRISESZTNI KEDEN ETI EDNA JÁKO OD-
LICSNA PRIPOVEJSZT BODE ZACSNYENA VU
VERSUSI. PAZITE NA TOU!

KNIGE

POPRÁVLAMO I ZVÉZSEMO

TAK CSI MÁTE KAKSEKOLI SZTÁRE REZI TÁBLOV KNIGE, NE-
LÜCSITE JE TÁ, NEGO JE PRINESZTE VU SZLOBODNA REICS
STAMPARIJO, INO VÁM MI NAPRÁVIMOO NANYÉ
NOUVE TÁBLE I VÁM JE Z-NOUVA ZVÉZSEMO.

SZLOBODNA REICS STAMPARIJA GORI ZEME SZÁKSE
ZA STAMPANYE VALON DELO.

KAKSEKOLI STAMPARSZKO DELO GORI ZEMEMO I JE VU NÁJ
LEPSO FORMO ZGOTOVIMO ZA NÁJ BOLE RÉDNO CEJNO.

Szlobodna Reics Stamparija
720 E. 4th St. Bethlehem, Pa.

Influenza escse itak pobéra áldove med lúdstvom. Vszaki sze hábaj od toga nezselnoga gouszta!

SZLOVENSZKA LEJPA KRAJINA

Szlovenszka lejpa krajina,
Dom ocsákov moji:
Nigdár nebos pozáblena
V dújsi szinouv tvoji.
Bár mi dáles szmo od tébe,
Sztohom záto je Boug nébe,
Nevcagaj vu boji!

Zráka szrd je vkup te zmouzd-
dzso,
Tak szí, kak sztrtina;
Bies bozsi te szejka grozno
Szára domovina!
Kuga, tocsa te je zbjíla,
Ka bos jejla, ka bos píjla?
Nema krúha, vina.

V goufj kucsi szí miszlis zdaj
Na vrejmeta blázna;
Kravici?—nevejs, ka, ka daj!
Párma, klejt je prázna.
Zsebká?—dna ti nezakriva,
Mosnyá?—ah!—ti je peszniva,
Tú je zima mrázna!

Jeli vesákas sze, ka zime
Eti sztrasi mráki
Mínejo i "pomlad" pride
V mílesnom szunca tráki!!
Ocsa nas! Ti nyej pomógaj!
Nigdár vécj szí ni neszágaj
Z sztrasinimi obláki!! P. S.

ZDRÚSENI DRZSÉL

Fundamentni zákoni (tövé-
ny) szo nájobprvim vu edni
Pennsylvaniski novínaj prsli na
szveklesco 1787 ga leta szep-
tembra 19-ga dnéva.

VU FRANCUSKOM

Orsági szo nícali nájobprvim
táksze bicikline stere je vu eden
kufer lehko szpakívao i z-
szobom neszo. Vagali szo 20 fun-
tov. Ali dnész den sze túdi vó
z-nuca idejo, ár francúcske zso
túdi ráj na automobilaj hodjo.

BALLEK'S HOTEL

Gde sze dobijo
HIZSE, ZA VÓDATI,
na dni, ali kedne,

Stephen Ballek
Lasztnik

501 E. 4th Street
Bethlehem, Pa.
PHONE 478

John Zakócsi

408 E. 3rd St.
BETHLEHEM, PA.
Zsoneygovim gvantom te náj
bole zadovolni.

Conroy's Hotel

HIZSE ZA VÓDATI,
na dén, ali na kedne.

JOSEPH BALLEK

Lasztnik
701 Evans Street
SO. BETHLEHEM, PA.
Telephone 341

Vsze szlovenszke nase brate i
szestre, kém szmo pvo numero
Szlovenszki Novin poszlali, z-lu-
bénosztyov proszimo: naj plá-
csajo naprej i naj kak je mogou-
ese túdi notri poslejo Naprej pla-
csilo na nase novine. Naprej-
placisla summa je \$1.50 na edno
cejlo leto.

**KA NAJ MLÁJSI CSTÉJO
PRISESZTNI KEDEN**

Z-pámetjov vécj oprávis, kak
z-mocejouv.

Nigda szvejta, zse znábídti tr-
no dávno, je szívo na szvejti
eden szíromák eslovek. Tak vel-
ki szíromák je óio, ka je nej meo
drúgo, kak edno málo kucso, ní-
kse falájeske zemlé, pa dvej kra-
vici. Zvon toga pa eden poreden
sereg decé.

Vu jeszénszkom vrejmení je
bílov; gda edno gojndno te szíro-
mák naprezsé szvojívi dvej kra-
vici, vlačúgo na kónca, plúg pa
na vlačúgo polozsívsi sze je na-
pouto na eden falájesek szvoje
zemlé, naj jo gorizorjé i poszeja,
ka szí dnók zadeco níkse falá-
jeseske krúha pripouva.

Dáles je bíla t azemla (ár szí-
romák níti zemlé nema pouleg)
po ednoj gousesi je mogao preik
ídti. Kak ide i kravice z bicom
pomali hájszka, nyemi je níksi
esúden glász vdaro vu vúha:
níkse mrmrane i níkse cvilje-
nyé. Hejnyá z kravami ino sze
je vu tiszti kráj zglečno, od ste-
rec je té nepoznani glász sou.
Nagne sze naprávo, nagne sze
na lejo, dolipokúcsi, na prszte
sze oprávi, naj kak nájbole vídi.

Ednouk sze je szamo zacsno
tak ponávidi, prevcs naglász
szmejáti. Ka miszlite, ka je ví-
to, zakajsze je szmejao? Vído
je, ka sze eden velki-velki med-
ved z ednim málim závcóm tam
szkúbé. Medved je mrmrao, te
závce pa cvijlo, gda ga je zgrabo
i zacsno trgati. Szíromák eslo-
vek je níka nej pravo, szamo szí
je etak miszlo: No tí grdi co-
laszti medved tou bogme tebi ve-
liko díko neprineszé, ka sze z ed-
nim szlabim závcókom szpav-
las! Idi, pasze szpobaj z vuk-
kom, óli z orozslánom. Medved
sze ednouk: tam tá proti szíro-
máki zglečno, na stero sze je
szíromák túdi na szvoje delo
napouto.

VÓ JE POKÁZANO

Ka vu Ameríki vu fabrikaj de-
lajoucsi zszenszék je 20 per cent
túhínszke národnosztí (táksze, ka
szo sze nej etí naroudile.) Tou
teiko zadéne, ka je vszaka vu fa-
brikaj delajoucsa 5-ta zszenszka z
túhínszkgoga országa prsila vu
Ameríko. Sztláno známo, ka je
vu Bethlehemi tou z-csiszta na-
szupak.

Kak na nyívo pride táki sze je
keoj zacsno k-orányi. Ali komaj
sze je ednouk-dvakrát obrno,
gda sze medved tá posztávi
knyemi ino nyemi právi: "Hej-
nyaj szíromák eslovek z delom,
ár je vdárta tvoja szlejndná vó-
ra, zdaj te pojem z tvojími kra-
viciami navkúpe."

Szíromák eslovek sze je do dí-
se presztraso i níti je nej vúpavo
pítati, zakoj je medved tak nesz
mileni, ka nyega zdávi scsé po-
jeszti, vejm szta do etí imoo vu
dobrom priátelstzvi zsvela i
medved je nigdár nej prubao sze
ga níti teknoti, gdekolí szta sze
szrcsála.

Medved vídivsi szíromáka eto
esúdványe, nyemi je pravo:
Vídís szíromák eslovek, jazsz
szem tebe, nigdár nej bantávao
do etí mao, záto, ár szí sze po-
steno oponásao; ali toga szpótlvo-
ga szmehja tí níkat neurem od-
púsztíti, steroga szí dnész mené
vídoucs vesino. Odpúscejnyá
nega, pripravljaz sze na szmrt!"

Szíromák esloveki szo na pa-
met prsli nyegova deca i miszlo-
szíje: "Sto de mojo decó poet-
tom-toga hráno, sto de nyim prí-
právlao falájeske krúha, gda
men vécj nede? Gde vzemejio
mlehko, esi kráv vécj túdi nedo
meli?" Gda nyemi je tá miszel
prejk bejszala po dísi, táki je do-
lipoklečno i proszo medveda, ka
csi je zse tak, ka nyemi níkat
nemré odpúsztíti, naj dnók de
vécsera esáka, pokées szí on té
falájesek zemlé zorjé i poszeja,
naj nyemi za decsó dnók níksi
máleski krúh prírászte.

Medveda szo ete recí na ní-
kelko potisale, z-zarfovnoasztyov
je je poszlúhno i právi: Dobro
je níromák, eslovek pócscam te
do vécsara, ali te te zázaviciami
vréd neszmúleno pojém. Z tém
je medved odísao nazáj vu gou-
cso, szíromák eslovek je pa zsa-
losztno dále delo.
(Nadaljávanye prísesztní keden)

**DEBELI CSLOVEK
NEZSIVÉ DUGO**

Vó je pokázano vu sztatístíki,
ka szo dúgoga szitka lúdjé szko-
ro brez vójemányá na vékse szú-
hi nej debeí.

Tak csi dúgo scsómo zsvetí
sze neszmímo goríkrníti.

Nepozábte szí prístelati Szlo-
venszke Novine! Té novine prí
ednoj szlovenszkoj hísz ino-
szmíjo falíti.

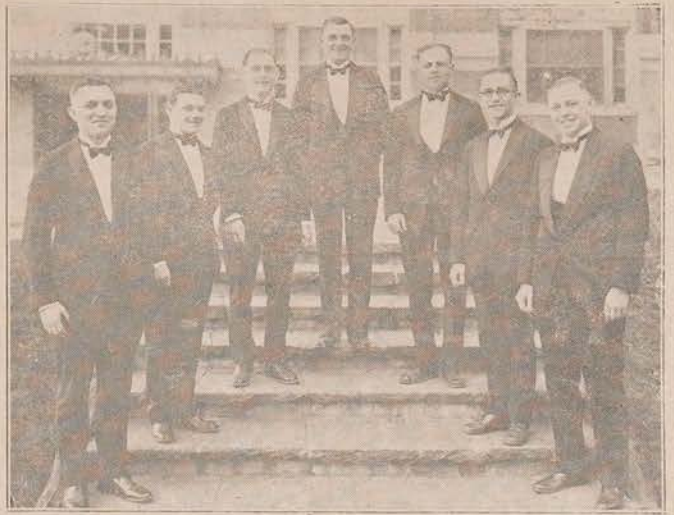
Szlovenszki Szódás

RÉDI VSZE FELÉ SZÓDER PA NÁJBOGSI
SZELCER.

CSI VAM JE POTREJBNO NA DOBRO
PÍTVINO, OBRNTE SZE NA ETE ÁTRESZ:

Frank Banko

806 E. 4th St. Bethlehem, Pa.
Telephone, 1609

**Sheriff Wanamaker
ORCHESTRA**

Edna jáko poznána i zmanenita banda, stera de februára 9-ga
vu polszkóm halli spíjala na ednom báti.

**Dobro pazite na
eto meszto prí-
sesztni keden!**

Yeli máte (ka bi nej meli vejm
vszi máno) vu sztlárom krají ro-
dítele, ródbino, ali dobro szpoz-
náne?—Plácsajte nyim naprej
na Szlovenszke Novine ár bi
óni trno rádi ználi, kak nas
zsitek teesé etí vu Ameríki. Za
té cíl szo pa ete novine jáko prí-
jétno, ár od vszákoga nasega gi-
banya, od vszákoga nasega
veszeljá, ali zsaloszti vszaki ke-
den verno, racsun dájo.

**MAJESTIC HOTEL
William Huk**

Lasztnik
600 E. 3rd Street
BETHLEHEM, PA.
Phone 3974

SZLOVÉNCI

Gda de vam potrejbno na
vlaszé rejzanye poiscíte mené
gori jazsz vam vszígdar dobro
delo napravím.

MIKE MERKLIN

615 E. 4th Street
BETHLEHEM, PA.

Zgübleni

Eden jágerszki pesz
bejli, pa velke zsúte
líse má poszebí.
Proszím vász, esi ga najdete,
z-glászte na ete átresz:

H. P. Snell

637 Atlantic St.
Bethlehem, Pa.

SZLOVENCZI!

Csi máte kakso szilno pout zazovte na
ZELKOV TEKSZI, steri vász, náj bougse
vó obszlúzsi tak vudné, kak na nous.

ZELKO'S TAXI

601 Evans Street Bethlehem, Pa.
Telephone 678